

Sprawozdanie z warsztatów „ESO-ESSO Masterclass on Colorectal Cancer Surgery” w Warszawie

W dniach od 7 do 12 marca 2015 r. w Warszawie odbyły się trzecie już warsztaty z chirurgii raka jelita grubego (RJG) „Masterclass on Colorectal Cancer Surgery”, zorganizowane przez Europejską Szkołę Onkologii (ESO) oraz Europejskie Towarzystwo Chirurgii Onkologicznej (ESSO). W kursie wzięło udział 34 lekarzy z 19 krajów europejskich, w tym z Polski, oraz dwóch lekarzy z Indii i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Przewodniczącymi kursu byli profesorowie: Theo Wiggers (University Medical Centre Groningen), Lars Pahlman (University Hospital Uppsala) i Paris Tekkis (Royal Marsden Hospital Londyn). Wśród wykładowców znaleźli się także m. in.: T. Holm (Karolinska University, Sztokholm), B. Moran (Basingstoke) czy E. Tiret (Saint-Antoine Hospital, Paryż). Program kursu był bardzo napięty, zajęcia trwały średnio 9 godzin dziennie i często intensywna dyskusja wydłużała ten czas. Tematy obejmowały pełen zakres diagnostyki, leczenia i prowadzonych badań u chorych na RJG. Oprócz tradycyjnej formy prezentacji w postaci wykładów

uczestnicy zostali podzieleni na cztery grupy, w których odbywały się interaktywne zajęcia, a uczestnicy prezentowali przypadki chorych na RJG, przygotowane samodzielnie przed kursem. Dyskusje miały charakter interdyscyplinarnego podejścia do podejmowania decyzji dotyczących leczenia chorych na RJG. Dotyczyły kompleksowego podejścia do podejmowania decyzji terapeutycznych w grupie lekarzy różnych specjalności. Ta część warsztatów była bardzo wciągająca, gdyż każdy z uczestników pełnił przypisaną rolę lekarza danej specjalności i przez to dyskusja była bardzo realna, a wręcz niekiedy burzliwa.

Podczas całego spotkania zostały wygłoszone 23 wykłady, odbyło się 12 interaktywnych warsztatów, zaplanowano 4 protokoły badań randomizowanych oraz odbyło się 7 pokazów szkoleniowych z technik operacyjnych.

Na wyróżnienie zasługują praktyczne zajęcia z zakresu anatomii miednicy. Profesor Marco C. Deruiter z Leiden przedstawił dokładną budowę odbytnicy i ścian miednicy oraz ich

Pamiętkowe zdjęcie wszystkich uczestników i wykładowców *Masterclass on Colorectal Cancer Surgery* w Warszawie

relację w stosunku do nerwów oraz powięzi miedniczych. Szczególnie zwracał uwagę na miejsca zwiększonego ryzyka uszkodzenia nerwów (m.in. n. dźwigacza odbytu, n. podbrzusnych) oraz rozpoznania powięzi okołoodbytniczych i powięzi Denonvilliersa, co pozwala na bezpieczne i całkowite wycięcie mezorektum. Po krótkiej prezentacji uczestnicy mieli możliwość przedstawioną wiedzę teoretyczną wykorzystać praktycznie, podczas oglądania ośmiu preparatów miednicy przygotowanych na różnych poziomach preparowania i zakonserwowanych za pomocą techniki plastynacji.

Kolejną formą zajęć były sympozja, w których wykładowcy przedstawiali multidyscyplinarne podejście do przedstawianego w danej sesji tematu. Profesor Lars Pahlman przedstawił założenia i wyniki programu kontroli jakości leczenia chorych na raka odbytnicy w Szwecji. Raz w roku zebrane dane z wszystkich ośrodków są porównywane i w zależności od zdobytych punktów wprowadzane są zmiany mające poprawić wyniki leczenia. W ciągu około 10 lat udało się uzyskać m.in. wyższe, 5-letnie przeżycia chorych (z 60% do 68%), zwiększyć odsetek resekcji zawierających co najmniej 12 węzłów chłonnych (z 30% do 70%) oraz zwiększyć odsetek leczenia neoadiuwantowego (z 5% do 25%).

Wśród wykładowców znaleźli się także przedstawiciele z Polski. Profesor Krzysztof Bujko z Centrum Onkologii w Warszawie przestawił wykład na temat schematów leczenia neo- i adiuwantowego raka odbytnicy, podkreślając potrzebę zmniejszenia skutków ubocznych radioterapii i ograniczenia wskazań do napromieniania tylko do chorych o wysokim ryzyku nawrotu nowotworu. Profesor Wojciech

Polkowski z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie przedstawił wykład na temat leczenia zaawansowanego raka odbytnicy, podając jego definicję, strategię leczenia, podkreślając ważność „restagingu” i optymalnego czasu przeprowadzenia operacji oraz rozległość i typy przeprowadzanych operacji, jednocześnie podkreślając, że najważniejszym czynnikiem prognostycznym jest resekcja mikroskopowo radykalna (R0).

Dodatkowo codziennie prof. Theo Wiggers z Holandii prezentował filmy 3D technik operacyjnych okrężnicy i odbytnicy. Obejmowały wszystkie typy resekcji z dostępu otwartego, w których uwidocznione były najważniejsze struktury anatomiczne, kluczowe dla prawidłowego wykonania zabiegu.

Trzecie już warsztaty organizowane przez ESO/ESSO to idealna możliwość zapoznania się z najnowszymi trendami leczenia i prowadzenia chorych na RJG. Zagadnienia objęte programem były przeglądem najważniejszych i najnowszych metod diagnostycznych i leczniczych stosowanych u chorych na RJG, uwzględniając ich jakość i przydatność w codziennej pracy klinicznej. Bezcenna była także możliwość porównania oraz wymiany doświadczeń z lekarzami z innych ośrodków i krajów.

Dr n. med. Jerzy Władysław Mituś

*Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie,
Oddział w Krakowie*

*Katedra Anatomii, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum
w Krakowie*

Prof. dr hab. med. Wojciech Piotr Polkowski

Klinika Chirurgii Onkologicznej

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

e-mail: wojciech.polkowski@umlub.pl

Sprawozdanie z Kongresu chirurgii piersi „Paris Breast Rendez-vous”

W dniach 26–28 marca 2015 r. w Instytucie Onkologicznym Gustave-Roussy w Villejuif pod Paryżem odbył się Kongres „Paris Breast Rendez-vous”. Mimo że spotkania dotyczące chirurgii piersi odbywały się tutaj już w ubiegłych latach, to po raz pierwszy miało ono charakter międzynarodowy. Zakres tematyki wykładów obejmował zagadnienia dotyczące chirurgii onkologicznej, rekonstrukcyjnej i estetycznej piersi.

Wszystkie wykłady i dyskusje prowadzono w języku angielskim. Organizatorzy konferencji zachęcali do zadawania pytań, dzięki czemu spotkanie to miało charakter interaktywny.

Oprócz wykładów zorganizowane zostały również transmisje z bloku operacyjnego, w których można było na żywo obserwować światowej sławy chirurgów piersi w czasie operacji. Szczególne wrażenie na autorach sprawa-

zowania wywarł zabieg wykonany przez doktora Rogera Khouri, twórcę systemu BRAVA — podciśnieniowego ekspandera zewnętrznego. Wykonał on rekonstrukcję piersi z użyciem megaobjętościowego transferu tkanki tłuszczowej (Brava+fat transfer). Technika ta umożliwia wykonanie rekonstrukcji piersi przy użyciu tkanki własnej pacjentki, bez ryzyka powikłań związanych z wykonaniem wolnych płatów z zespoleniami mikrochirurgicznymi. Trzeba przy tym dodać, że kreatywność doktora Khouri w tworzeniu nowych narzędzi chirurgicznych wzbudziła uznanie uczestników Kongresu.

Dużym zainteresowaniem cieszył się również zabieg wykonywany przez dr. Krishnę Clough, współtwórcę idei chirurgii onkoplastycznej. Jego zabieg wzbudził kontrowersję, gdyż oprócz onkoplastycznej resekcji guza wykonał on najpierw liposukcję w celu poprawy kształtu operowanej piersi. Po-

Spotkanie z dr. Mitchellem Brownem (w środku)

stępowanie to nie jest powszechnie stosowane w trakcie pierwszego leczenia chirurgicznego chorych na raka piersi.

Dodatkową wartość miały poranne warsztaty fakultatywne, w których szczegółowo omawiano m.in. techniczne aspekty zabiegów onkoplastycznych, mapowanie perforatorów za pomocą usg dopplerowskiego czy nadawanie optymalnego kształtu płatom wykorzystywanym do rekonstrukcji.

Autorzy tego sprawozdania szczególnie miło wspominają spotkanie z dr. Mitchellem Brownem, chirurgiem plastycznym z Kanady (ryc.). Jest on pomysłodawcą międzynarodowego Dnia Informacji o Rekonstrukcjach Piersi — BRA Day. Było nam bardzo przyjemnie podzielić się naszymi doświadczeniami w zorganizowaniu po raz pierwszy w Polsce BRA Day, w Ośrodku Onkologicznym w Łodzi, w październiku 2014 roku. Zapewniliśmy doktorowi Brownemu, że również w tym roku będziemy chcieli, aby Polska dołączyła do obchodów tej ważnej społecznie inicjatywy.

Oprócz walorów merytorycznych konferencja dała również możliwość cieszenia się pięknem Paryża. Wieczorem,

po drugim dniu obrad, organizatorzy zaprosili uczestników konferencji na koktajl, który odbył się w restauracji na statku pływającym po Sekwanie. Mieliśmy możliwość podziwiania „Miasta Światła” w niespiesznym rejsie wzdłuż centrum Paryża, z widokiem na rozświetloną wieżę Eiffla.

Podsumowując, Kongres „Paris Breast Rendez-vous” jest godnym polecenia kierunkiem dla chirurgów chcących poznać nowe trendy w technikach stosowanych w chirurgii piersi.

Dr n. med. Piotr Pluta

*Klinika Chirurgii Onkologicznej
Uniwersytet Medyczny w Łodzi
WSS im. M. Kopernika w Łodzi
e-mail: piotr.pluta@umed.lodz.pl*

Dr n. med. Agnieszka Kołacińska

*Klinika Chirurgii Nowotworów Głowy i Szyi
Oddział Chirurgii Onkologicznej
Wydział Wojskowo-Lekarski
Uniwersytet Medyczny w Łodzi
WSS im. M. Kopernika w Łodzi*